

The Role of the Government and Large Local Companies in Income Distribution: A Case Study of Urban Areas of Khuzestan Province

Sayed Amin Mansouri *

Seyed Morteza Afghah

Behrouz Sadeghi
Amroabadi

Hassan Farazmand

Yaghoub Andayesh

Ali Boudaghi

Associate Professor, Department of Economics, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran.

Associate Professor, Department of Economics, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran.

Assistant Professor, Department of Economics, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran.

Professor, Department of Economics, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran.

Assistant Professor, Department of Economics, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran.

Assistant Professor, Department of Sociology, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran.

Abstract

One of the significant challenges in regional development is examining the role of local governments and their relationship with large local companies in income distribution. This challenge is particularly pertinent when large companies have national objectives, and most of their production capacity is capital-intensive and knowledge-intensive, but their operational area is locally focused on the user. The present research aimed to explore the role of the government and large local companies in income distribution. Khuzestan Province was chosen due to its unique characteristics in this regard. The study covered the period from 2006 to 2020, analyzing seasonal data using the generalized method of moments (GMM). The findings indicate that the

* Corresponding Author: Sa.mansouri@scu.ac.ir

How to Cite: Mansouri, S. A., Sadeghi Amroabadi, B., Farazmand, H., Andayesh, Y., & Boudaghi, A. (2024). The Role of the Government and Large Local Companies in Income Distribution: A Case Study of Urban Areas of Khuzestan Province. *Iranian Journal of Economic Research*, 29(98), 198-233.

government's current and construction expenditures in the province have a negative and significant effect on the urban Gini coefficient. In contrast, the value-added variable of large industrial companies in the province has a positive and significant effect on the urban Gini coefficient. The results suggest that careful planning and coordination between large companies and provincial managers should be sought by adopting policies such as increasing local employment and training local workforce, thereby reducing dissatisfaction and income inequality in the province.

1. Introduction

One of the significant challenges in regional development is examining the role of local governments and their relationship with large local companies in income distribution. This challenge is particularly pertinent when large companies have national objectives, and most of their production capacity is capital-intensive and knowledge-intensive, but their operational area is locally focused on the user. Based on the available evidence, large companies in Khuzestan Province (e.g., oil, petrochemical, and steel companies), which are part of national entities, generate national income. However, the local population's share of this income is small. Meanwhile, private companies in Khuzestan Province are under pressure to pay taxes. This has led to the perception among the people in the province that the presence of these national entities has resulted in a low local share of their income. In other words, the income generated by these companies flows out of the province, leaving the local population with a minimal share. In this respect, the present research aimed to explore the role of the government and large local companies in income distribution in Khuzestan Province during 2006–2020.

2. Materials and Methods

The primary research question is whether the government's financial policies and the presence of large companies in Khuzestan Province significantly affect income distribution within the province. Using the generalized method of moments (GMM), the study relied on the seasonal data from 2006 to 2020 to address the research question.

3. Results and Discussion

The results indicate that government's current and construction expenditures in the province have a negative and significant effect on the urban Gini coefficient. Conversely, the value-added variable of large industrial companies in the province has a positive and significant effect on the urban Gini coefficient. This suggests that the presence of

large industrial companies has not only failed to reduce inequality but actually increased urban inequality in the province. The findings also show that both types of user investment and Berber knowledge are effective in reducing the urban Gini coefficient in Khuzestan Province. Additionally, the study found that air pollution in the province has a positive and significant effect on the urban Gini coefficient. This implies that increased pollution, caused by industrial activities, disproportionately impacts the lower classes as the benefits of these activities do not reach the lower-income population. Instead, these polluting industries impose negative external effects on the local population while contributing to increased inequality by introducing imbalances considering payments to national production factors.

4. Conclusion

According to the research results, the presence of large companies in the province has neither generated local benefits nor reduced income inequality in the urban sector. It is thus recommended that careful planning and coordination between large companies and provincial managers should be sought by adopting policies such as increasing local employment and training local workforce, thereby reducing dissatisfaction and income inequality in the province.

Acknowledgements

We express our gratitude to the Vice-Chancellor for Research Affairs of Shahid Chamran University of Ahvaz for his assistance in conducting this research.

Conflict of interest

The authors declare no conflict of interest in publishing this article

Funding

This study is part of a research project related to industry between Shahid Chamran University of Ahvaz and the Management and Planning Organization of Khuzestan Province, financially supported by contract number 100z1310004 (971875).

Keywords: Local Government, Income Distribution, National Companies, GMM, Khuzestan

JEL Classification: H3, R11, C22.

نقش دولت و شرکت‌های بزرگ محلی در توزیع درآمد: مطالعه موردی مناطق شهری استان خوزستان

دانشیار گروه اقتصاد، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

دانشیار گروه اقتصاد، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

استادیار گروه اقتصاد، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

استاد گروه اقتصاد، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

استادیار گروه اقتصاد، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

استادیار گروه جامعه‌شناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

* سیدامین منصوری

سیدمرتضی افقه

بهروز صادقی عمروآبادی

حسن فرازمند

یعقوب اندایش

علی بوداکی

چکیده

یکی از چالش‌های مهم در توسعه منطقه‌ای بررسی نقش دولت‌های محلی و ارتباط آن با شرکت‌های بزرگ محلی بر توزیع درآمد است؛ به‌خصوص زمانی که شرکت‌های بزرگ اهداف ملی داشته باشند و عمده توان تولیدی آن‌ها سرمایه‌بر و دانش‌بر باشد ولی منطقه تحت پوشش شرکت کاربر باشد. هدف اصلی در این تحقیق بررسی نقش دولت و شرکت‌های بزرگ محلی بر توزیع درآمد است. برای این منظور، استان خوزستان به دلیل ویژگی‌های منحصر به فرد از این منظر انتخاب شد و برای دوره ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۹ به صورت فصلی و با استفاده از روش GMM به بررسی اهداف تحقیق پرداخته شد. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که اثر هزینه‌های جاری و عمرانی دولت در استان بر ضریب جینی شهری منفی و معنادار و اثر متغیر ارزش افزوده شرکت‌های بزرگ صنعتی استان بر ضریب جینی شهری مثبت و معنادار است. با توجه به نتایج تحقیق، پیشنهاد می‌شود با یک هماهنگی و برنامه‌ریزی دقیق بین شرکت‌های بزرگ و مدیران استانی، در راستای کاهش نارضایتی و نابرابری درآمدی استان با سیاست‌هایی همچون افزایش اشتغال بومی و آموزش نیروهای بومی استان گام بردارند.

کلیدواژه‌ها: دولت محلی، توزیع درآمد، شرکت‌های ملی، GMM، خوزستان.

طبقه‌بندی JEL: H3, R11, C22.

این مطالعه بخشی از طرح پژوهشی ارتباط با صنعت بین دانشگاه شهید چمران اهواز و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان خوزستان است که طی قرارداد شماره ۱۰۰ ض ۱۳۱۰۰۰۴ (۹۷۱۸۷۵) حمایت مالی شده است.

* نویسنده مسئول: sa.mansouri@scu.ac.ir

۱. مقدمه

در ادبیات توسعه اقتصادی، دو موضوع تخصیص و توزیع منابع از اهمیت بالایی برخوردار است که در صورتی که کارایی در تخصیص و توزیع منابع اتفاق افتد، رفاه اقتصادی جامعه حداکثر خواهد شد. نقش نهاد دولت در موضوع توزیع درآمد بسیار باارزش است. اجرای سیاست‌های مالیاتی، پرداخت‌های انتقالی و مخارج عمومی و اجتماعی دولت جهت توزیع مجدد درآمد در دسترس دولت است که در این بین، منابع مالیاتی برای توزیع مجدد درآمد، مهم‌ترین ابزار در دست دولت‌ها است. مالیات هم مهم‌ترین منابع هزینه‌های دولت و هم یکی از ابزارهای مؤثر سیاستی برای ثبات اقتصادی، مدیریت نابرابری درآمدی و تخصیص مجدد منابع اقتصادی است. شاید بتوان عنوان کرد که هدف‌گذاری سیاست مالی و نقش آن در توزیع درآمد، می‌بایست در رفع نیازهای خاص فقرا باشد. این مسئله در زمانی که یک نوع تعارض در رفاه بین مناطق و یا بخش‌های کشور به وضوح رخ می‌دهد اهمیت بالاتری دارد. این موضوع زمانی اهمیت بیشتری پیدا می‌کند که در دنیا شکاف بین فقرا و ثروتمندان طی ۳۰ سال اخیر به حداکثر خود رسیده است (منصوری و همکاران، ۱۴۰۲). این تعارض باعث بروز ناهنجاری‌های اجتماعی از قبیل سرقت، جرم، بزهکاری، اعتیاد و... می‌شود. لذا حکمرانی دولت بر مدیریت بحران‌ها مؤثر بوده (Mahmoudinia & Amroabadi, 2023). و تلاش می‌کنند تا با استفاده از سیاست‌های متنوع، توزیع درآمد را عادلانه‌تر کنند. مطالعات نشان داده است که کیفیت حکمرانی یکی از عوامل مهم در توسعه انسانی و اقتصادی است (منصوری و افقه، ۱۳۹۶ و ۱۳۹۹).

از طرفی حضور شرکت‌های مادر و بزرگ در یک استان و اشتغال‌زایی آنها و به حرکت درآوردن چرخه‌های درآمدی با وجود پیوندهای پسین و پیشین گسترده می‌تواند وضعیت رفاهی، فقر و نابرابری افراد مستقر در استان را تحت تأثیر قرار دهد. از طرف دیگر، این شرکت‌ها بر نوع سرمایه‌گذاری‌های داخلی استان که کاربر، سرمایه‌بر یا دانش‌بر باشد تأثیر زیادی داشته است و به‌طور مسلم، می‌تواند بر اشتغال‌زایی و درآمدزایی استان و در نتیجه نابرابری مؤثر باشد. این تبعیض زمانی آشکار می‌شود که عمده شرکت‌ها، شرکت‌هایی سرمایه‌بر و دانش‌بر هستند ولی عمده نیروی کار در استان از نوع کم‌دانش و در اصطلاح، کاربر هستند. براساس شواهد موجود، استان خوزستان با شرکت‌های بزرگ مانند شرکت

نفت و شرکت‌های پتروشیمی و فولادسازی که جزو واحدهای ملی هستند، پس از تهران دارای رتبه دوم تولید ناخالص داخلی بین استان‌هاست و شرکت‌های خصوصی در استان خوزستان نیز دارای سهم بالایی از پرداخت مالیات در کشور هستند. براساس آمار سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان خوزستان، در سال ۱۴۰۲ به‌طور متوسط حدود پنج درصد از درآمد کشور در استان خوزستان وصول شده و براساس مرکز آمار ایران، استان خوزستان طی سال‌های اخیر همیشه جزو ۵ استان اول کشور از سهم مالیات شرکت‌ها یا اشخاص حقوقی در ایران بوده است (مرکز آمار ایران، ۱۴۰۲). این موضوع، یکی از مسائلی است که مردم در استان خوزستان بر این باور هستند که وجود واحدهای ملی باعث شده است سهم مردم از این واحدها کم باشد و به عبارتی درآمدهای این شرکت‌ها به خارج از استان سراریز می‌شود و سهم مردم نمی‌شود. همچنین تاب‌آوری اقتصادی در تمام شهرستان‌های استان خوزستان در وضعیت «بی‌ثبات و همگرا» قرار دارد و شهرستان‌های آبادان، اهواز، ایذه و باغملک، شوشتر و گتوند، بالاترین تاب‌آوری و شهرستان‌های امیدیه و بندر ماهشهر و بندر امام خمینی کمترین تاب‌آوری را در استان نشان داده‌اند (منصوری و دیگران، ۱۴۰۰). بنابراین سؤالی که مطرح می‌شود این است که آیا منابع تخصیص داده شده کم است یا درست استفاده نمی‌شود و به جای اینکه صرف توسعه استان شود، صرف مخارج بروکراتیک ادارات استان می‌شود؟ لذا سؤال اصلی تحقیق این است که چرا درآمدهای سرشار این شرکت‌ها، با وجود اینکه درصدی از درآمد این شرکت‌ها به‌صورت منابع بودجه‌ای در اختیار استان قرار داده می‌شود، باعث توسعه این مناطق نمی‌شود؟ چگونه می‌توان این پیوند را ایجاد کرد تا به عنوان موتور رشد اقتصاد منطقه شوند؟ برای این منظور از روش اقتصادسنجی سری زمانی پویا (GMM) جهت بررسی اهداف تحقیق طی دوره زمانی ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۹ فصلی استفاده شده است. داده‌های این تحقیق از سایت مرکز آمار ایران و سالنامه‌های آماری استان خوزستان و وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی جمع‌آوری شده است. بر این اساس ساختار مقاله در چند بخش تنظیم شده است: در بخش اول مبانی نظری تحقیق بیان می‌شود. پس از آن پیشینه مطالعات بیان شده و در بخش آخر به بررسی مدل تحقیق رسیدگی می‌شود و در نهایت نتیجه‌گیری ارائه خواهد شد.

۲. مبانی نظری تحقیق

توزیع درآمد یکی از مهم‌ترین اهداف توسعه‌ای هر کشوری می‌باشد و بررسی عوامل مؤثر بر آن از مهم‌ترین موضوعات اقتصادی مطرح در ایران و جهان است (صادقی عمروآبادی، ۱۴۰۱؛ مرادی و همکاران، ۱۴۰۲). اقتصاددانان قبل از قرن نوزدهم اعتقاد داشتند که اقتصاد می‌تواند به صورت خودکار عمل کند و عدم تعادل‌های اقتصاد را در بلندمدت به صورت طبیعی از میان ببرد. با گذشت زمان و دگرگونی‌های گسترده در جهان و پیچیدگی‌های روزافزون در اقتصاد، به دلیل ایجاد عدم تعادل‌هایی در اقتصاد و عدم برطرف شدن آن‌ها با سازوکار خودکار مورد اعتقاد اقتصاددانان کلاسیک، طرز تلقی از وظایف دولت تغییر پیدا کرد. دولت‌ها برای مقابله با این عدم تعادل‌ها به مداخله در اقتصاد روی آوردند و وظایف دولت‌ها زیادتر شد و به موارد پیشرفت و سلامت جامعه و تأمین رفاه گسترش پیدا کرد. در این شرایط، اعمال سیاست‌های مالی و پولی و سرمایه‌گذاری‌های دولتی نقش مهمی جهت انجام وظایف دولت پیدا کرد. در این مسیر دستیابی به توزیع درآمد عادلانه، مستلزم استفاده صحیح از ابزارهای اقتصادی و سیاست‌های پولی و مالی است (جلالی، ۱۳۸۷).

از دیدگاه اقتصاددانان مکتب عرضه از جمله آرتور لافر^۱، کاهش نرخ مالیات باعث ایجاد انگیزه کار در اقتصاد و در نتیجه موجب افزایش سرمایه‌گذاری و افزایش اشتغال (کاهش نرخ بیکاری) می‌شود؛ به عبارت دیگر، با افزایش عرضه کل، تورم مهار می‌گردد (منصوری و همکاران، ۱۴۰۰). همچنین، آن‌ها معتقدند براساس تأکید برطرف عرضه، به لحاظ نظری کاهش نرخ مالیات در نهایت بهره‌وری نیروی کار را افزایش می‌دهد. با افزایش بهره‌وری نیروی کار، براساس نظریه بهره‌وری نهایی، با فرض ثابت بودن قیمت‌ها، دستمزد واقعی و در نتیجه درآمد افراد افزایش می‌یابد. این امر می‌تواند در بلندمدت موجب بهبود سطح رفاه و کاهش نابرابری در جامعه گردد (فطرس و معبودی، ۱۳۸۷). سیمون کوزنتس^۲ اولین فردی بود که به رابطه بین نابرابری درآمد (توزیع درآمد) و توسعه اقتصادی معتقد بود. براساس فرضیه U کوزنتس و ارون، در حین فرآیند توسعه اقتصادی هر کشوری، نابرابری درآمدها، ابتدا در طی مراحل اولیه توسعه افزایش می‌یابد سپس در سطح معینی ثابت می‌ماند و به تدریج

1. Artur Lafer
2. Simon Kuznets

طی مراحل نهایی توسعه کاهش می‌یابد. کالدور^۱ در مدل کمبریج خود نشان داد که هر چه توزیع درآمد به نفع صاحبان سرمایه تغییر کند، میزان بیشتری از درآمد به سرمایه‌گذاری اختصاص یافته و به تبع آن رشد اقتصادی سریع‌تر خواهد بود (سیفی‌پور و رضایی، ۱۳۹۰). در نظر کینز^۲، دولت به‌عنوان یک عمل‌کننده اقتصادی و نه تنها به‌عنوان یک تولیدکننده کالای عمومی مطرح شد. کینز معتقد است که دولت به دلایلی از جمله اشتغال ناقص، چسبندگی دستمزدها، دام نقدینگی، انعطاف‌ناپذیری قیمت‌ها و کمبود تقاضای مؤثر می‌بایست در اقتصاد دخالت کند (Afonso, et al., 2010). دیتزل^۳ و واگنر^۴ به نقش دولت در اقتصاد به‌عنوان ایجادکننده سرمایه اشاره می‌کنند. وی توسعه فعالیت‌های اقتصادی دولت را براساس عوامل فنی، تمرکز جمعیت و شهرنشینی و... ارائه می‌دهد. ویکسل^۵ فعالیت بخش عمومی را به‌صورت یک دوره تصمیم‌های سیاسی و انتخاب جمعی مورد بررسی قرار می‌دهد و معتقد به جستجوی یک راه عملی برای تشخیص خواسته افراد در تهیه و تدارک نهایی کالاها و خدمات عمومی بود. بر این اساس، مکتب انتخاب عمومی، با در نظر گرفتن بوروکراسی دولت و به همراه نظر رأی‌دهندگان، تابع تقاضا برای کالاها عمومی را همراه با تابع عرضه این کالاها مطرح کرده و در تابع بخش عمومی وارد می‌کند (حسنوند و نادمی، ۱۳۹۷). از این رو آنچه مسلم است درصدی از دخالت دولت به منظور کاهش نابرابری در اقتصاد از منظر کلیه مکاتب اقتصادی وجود دارد.

از اواسط دهه ۱۹۷۰ به بعد، همگرایی فزاینده‌ای در میان اقتصاددانان بانفوذ و سیاست‌گذاران وجود داشت که سیستم‌های مالیاتی برای دستیابی به «خنثایی» بیشتر مالیات به‌طور کلی نیاز به اصلاح داشته‌اند (Tanzi, 1987). این بخشی از تغییرات گسترده‌تر در الگوی اقتصادی بود. براساس این برداشت که رکود اقتصادی (بیکاری بالا همراه با تورم بالا) که توسط برخی از کشورهای توسعه‌یافته و برخی از کشورهای در حال توسعه در دهه ۱۹۷۰ تجربه شده است تا حدودی به دلیل اثرات تحریف‌کننده مداخله دولت بوده است. در نتیجه، سیاست‌های پولی شروع به اولویت‌دهی برای مبارزه با تورم به قیمت افزایش

1. Kaldor, N.

2. Keynes, J.

3. Dietzel, H.

4. Wagner, R.

5. Wiksell, K.

بیکاری نمود. اعتقاد بر این بود که مشکل بیکاری با ایجاد انعطاف‌پذیری بیشتر در شرایط «استخدام و اخراج نیروی کار» و تعیین دستمزد و با تغییر توزیع درآمد قابل حل است. این امر مبتنی بر احیای اعتقادات به کارآیی بازارها هست. مطابق این دیدگاه، بار مالیاتی و مخارج دولت باید به حداقل برسد و توزیع بار مالیاتی و تخصیص مخارج عمومی باید در درجه اول با معیارهای کارآیی مشخص شود (McLure Jr, 1984; Slemrod, 1990). ملاحظات توزیعی باید به کار گرفته شود تا از نابرابری شدید درآمد جلوگیری شود که باید بیشتر از طریق کاهش مخارج باشد (Engel, et al., 1999؛ صادقی عمروآبادی و هوشمندی، ۱۴۰۰). مالیات بالا بر سود شرکت‌ها و نرخ بالای مالیات بر درآمد نهایی برای کسانی که در سطوح بالای درآمدی قرار دارند، به‌عنوان کند شدن فعالیت اقتصادی در توزیع مجدد درآمد و ثروت ناکارآمد تلقی می‌شوند (Bird & Zolt, 2014).

انتظار می‌رود مالیات پایین‌تر از گروه‌های پردرآمد و سود از دو طریق منجر به سرمایه‌گذاری بیشتر شود. ابتدا اعتقاد بر این بود که سود خالص بالاتر باعث افزایش مشوق‌ها و منابع مالی برای سرمایه‌گذاری مجدد توسط شرکت‌ها می‌شود. دوم، انتظار می‌رود درآمد خالص بالاتر در مقیاس‌های بالای درآمدی، موجب افزایش پس‌انداز کل شود زیرا این گروه‌های درآمدی تمایل به پس‌انداز بالاتر از حد متوسط دارند که به‌نوبه خود نیز منجر به سرمایه‌گذاری بالاتر می‌شود. با پیشرفت جهانی شدن در دهه ۱۹۹۰، این بحث نیز مطرح شد که کاهش بار مالیاتی به‌ویژه سود، ضروری است زیرا مالیات بالای شرکت تأثیر منفی بر رقابت بین‌المللی شرکت‌ها می‌گذارد. بنابراین جای تعجب ندارد که اصلاحات مالیاتی که باعث کاهش پیشرفت ساختار مالیاتی می‌شوند، منجر به بهره‌وری کلی بالاتر و رشد سریع‌تر در کشورهای عضو OECD نشده است (Piketty, et al., 2014). با این حال، میزان کاهش نرخ بالای مالیات، پیش‌بینی‌کننده خوبی برای افزایش تراکم درآمد پیش از مالیات در این کشورها بوده است. کاهش نرخ بالای مالیات نهایی، به‌جای سرمایه‌گذاری مجدد در چنین سودهایی، توزیع بیشتر سود شرکت‌ها را در بین سهامداران - که بیشتر در گروه‌های با درآمد برتر یافت می‌شوند - تشویق می‌کند. چنین عوایدی به‌نوبه خود، به احتمال زیاد به‌جای اینکه برای مصرف صرف شود، بیشتر در قالب دارایی‌های موجود پس‌انداز می‌شوند (Bakija, et al., 2012). در مجموع، اصلاحات مالیاتی در بسیاری از اقتصادهای توسعه‌یافته در اواخر قرن گذشته اغلب از بیشترین سهم درآمد خانوارها برخوردار بود، بجز وقتی که کاهش نرخ‌های

نهایی بالا با افزایش سایر مالیات‌های فزاینده متعادل شود اما علیرغم کاهش پیشرفت سیستم‌های مالیاتی و کاهش مالیات شرکت‌ها، رشد کند و بیکاری به نسبت بالا باقی مانده است.

براساس ادبیات تحقیق، سایر متغیرهای اقتصاد کلان مانند تورم، بیکاری و بهره‌وری نیروی کار نیز بر نابرابری مؤثر هستند. در جهت تحلیل اثرات شاخص‌های کلان اقتصادی بر توزیع درآمد، شولتز^۱ (۱۹۶۹) با داده‌های امریکا و مبتنی بر تئوری‌های فقر و نابرابری نشان داد که بیکاری اثر افزایشی و تورم اثر کاهشی بر نابرابری داشته است. در واقع، افزایش بیکاری و تورم می‌تواند نوعی هزینه برای شهروندان ضعیف و موجب به وجود آمدن شکاف طبقاتی شود. به بیان دیگر، افزایش بیکاری باعث تضعیف طبقات پایین درآمدی می‌شود (چون معمولاً تنها منبع درآمدی طبقات پایین درآمدی حقوق است) و افزایش نرخ تورم باعث افزایش هزینه‌های زندگی و افزایش فشار به طبقات پایین جامعه (بدون دریافت منابع درآمدی ناشی از افزایش قیمت دارایی‌های سرمایه‌ای) می‌شود که می‌تواند تضاد طبقاتی را افزایش دهد. تئوری‌های سرمایه‌گذاری نشان می‌دهد که نرخ‌های بالای تورم که نتواند رشد اقتصادی را به دنبال داشته باشد، عدم اطمینان نسبت به بازدهی مثبت فعالیت‌های مولد را افزایش می‌دهد. در این وضعیت بخش خصوصی به نگهداری دارایی نقدی تمایل بیشتری داشته و باعث تشویق فعالیت‌های زود بازده می‌شود. بدین‌رو تورم از راه کاهش رشد اقتصادی و تشویق سرمایه‌گذاران خصوصی به عدم سرمایه‌گذاری مولد باعث نابرابری در توزیع درآمد به نفع بخش‌های بالای درآمدی خواهد شد. تورم به وسیله تغییر قدرت پول از راه کاهش دستمزدها و پرداخت‌های انتقالی حقیقی و افزایش هزینه‌های واقعی به ضرر گروه‌های پایین درآمدی باعث افزایش نابرابری خواهد شد. در برخی شرایط ممکن است با وجود بهبود وضعیت متغیرهای اقتصاد کلان مانند افزایش تولید و اشتغال، روند توزیع درآمد نابرابرتر شود و فقر نسبی در جامعه افزایش یابد. در واقع، برابری در توزیع درآمد جامعه و شرایط افراد فقیر به عامل‌های دیگری مانند میزان مشارکت گروه‌های کم‌درآمد در افزایش تولید، سیاست‌های دولت در حمایت از اقشار کم‌درآمد به هنگام بدتر شدن وضعیت توزیع درآمد و سالم بودن فعالیت‌های اقتصادی، بستگی دارد (شکیبایی و همکاران، ۱۳۹۷).

1. Schultz, P.

همچنین در رابطه با اثر تغییرات هزینه‌های جاری و عمرانی دولت بر نابرابری، براساس ادبیات تحقیق می‌توان گفت افزایش هزینه‌های جاری و عمرانی دولت می‌تواند از طریق سیاست‌های حمایتی و تأمین کالاهای عمومی، نوعی درآمد برای طبقات پایین جامعه باشد و موجب کاهش شکاف طبقاتی شود. همچنین بنا بر تئوری‌های سرمایه انسانی، مهاجرت می‌تواند باعث کاهش نیروی انسانی مولد و کاهش طبقه متوسط و در نتیجه افزایش فقر و افزایش تضاد طبقاتی شود (رنانی و همکاران، ۱۳۹۳). بنا بر بر ادبیات سرمایه‌گذاری، انواع سرمایه‌گذاری کاربر/ سرمایه‌بر و دانش‌بر می‌تواند منجر به افزایش اشتغال، پس‌انداز و سود شود که می‌تواند تضاد طبقاتی را کاهش دهد (سیفی‌پور و رضایی، ۱۳۹۰). به عبارت دیگر، انواع سرمایه‌گذاری‌ها منجر به افزایش بهره‌وری نیروی کار و در نتیجه افزایش درآمد نیروی کار می‌شود که می‌تواند تضاد طبقاتی را کاهش دهد. در سرمایه‌گذاری‌های سرمایه‌بر که نیروی کار با تحصیلات بالا استفاده می‌شود، بهره‌وری نیروی کار ناشی از نوع سرمایه‌گذاری و احتمالاً تکنولوژی‌های جدید استفاده شده در پروسه تولید و آموزش‌های حین کار و... افزایش بیشتری داشته که این خود منجر به افزایش درآمد نیروی کار و کاهش شکاف دریافتی عوامل تولید و کاهش تضاد طبقاتی خواهد شد. لذا تفاوت اثرات سه نوع سرمایه‌گذاری بر ضریب جینی را می‌توان از منظر تفاوت در بهره‌وری نیروی کار و کاهش شکاف دریافتی عوامل تولید عنوان کرد (فطرس و معبودی، ۱۳۸۷). براساس تئوری قطب‌های توسعه نیز حضور شرکت‌های مادر و بزرگ می‌تواند باعث ایجاد امواج توسعه‌ای شود. این موضوع در صورتی که اثرات منفی آلودگی و افزایش قیمت کالا و خدمات را به جامعه محلی تحمیل کند و اثرات مثبت تزریق عوارض و استخدام نیروی کار محلی و... را برای جامعه نداشته باشد، می‌توان گفت حضور شرکت‌های بزرگ صنعتی می‌تواند اثرات مخربی بر شکاف طبقاتی داشته باشد.

۳. پیشینه مطالعات

۳-۱. مطالعات خارجی

ادبیات اولیه در رابطه با تعیین سیاست‌های مالی و مالیات توسط هتیچ واینر^۱ (۱۹۸۸)، بسلی و کمبور^۲ (۱۹۹۰)، چو و همکاران^۳ (۲۰۰۰)، میلانویچ^۴ (۲۰۰۰)، رامیرز^۵ (۲۰۰۲) و هارمز و زینک^۶ (۲۰۰۳) ارائه شد.

بری و همکاران^۷ (۲۰۱۴) در مطالعه‌ای با عنوان «نابرابری‌ها در مصرف خانوارها از سیستم حمل‌ونقل و اثرات بازتوزیعی مالیات‌ها: یک ارزیابی از کشورهای فرانسه، دانمارک و قبرس (۲۰۰۵-۲۰۱۲)»، با استفاده از روش تخمین داده‌های تابلویی، به ارزیابی نابرابری خانوارها در مصرف حمل‌ونقل در کشورهای فرانسه، دانمارک و قبرس، پرداخته و پویایی‌های زمانی آن‌ها و اثرات بازتوزیعی مالیات‌ها را بر دسته‌های مختلف کالایی مورد بررسی قرار داده‌اند. متغیرهای اصلی این پژوهش، مالیات بر مصرف سوخت، نابرابری درآمدی و میزان خودروهای استفاده شده هستند. نتایج و یافته‌های تجربی تحقیق، برجسته‌کننده اثر انتشار اجتماعی ماشین‌ها است. سهم نسبی خودروهای مورد استفاده به کل نابرابری مخارجی در طول زمان کاهش یافته است. علاوه بر این، مالیات بر مصرف سوخت یک روند پس‌رونده داشته است، در حالی که ویژگی ترقی مالیات بر باقی‌مانده کالاها با گذشت زمان ضعیف شده است.

کیماک و پوشک^۸ (۲۰۱۶) در مطالعه‌ای با عنوان «ارزیابی نابرابری ثروت طی یک قرن: نقش مالیات‌ها، انتقالات و تکنولوژی»، با استفاده از روش حداقل مربعات معمولی برای کشور ایالات متحده آمریکا (دوره زمانی ۱۰۰ سال اخیر) با در نظر گرفتن متغیرهای نابرابری، مالیات دریافتی و تغییرات تکنولوژی، به بررسی این موضوع پرداخته‌اند. آن‌ها در این مطالعه بیان کرده‌اند که در طول ۵۰ سال گذشته، نظام مالیاتی در کشور ایالات متحده آمریکا یک

-
1. Hettich, W. & Winer, S.
 2. Besley, T. & Kanbur, R.
 3. Chu, D., et al.
 4. Milanovic, B.
 5. Ramirez, J.
 6. Harms, P. & Zink, S.
 7. Berri, A., et al.
 8. Kaymak, B. & Poschke, M.

تغییر و تحول قابل توجه را تجربه کرده است که در طی آن نرخ مؤثر مالیاتی برای گروه‌های درآمد بالا کاهش یافته و به سالمندان انتقال یافته است. در همین راستا این مقاله به بررسی پیامدهای کلان اقتصادی این تغییر سیاستی، به‌ویژه برای توزیع درآمد، ثروت و مصرف پرداخته است. تغییر در مالیات و حساب‌های انتقالی به‌طور تقریبی دربردارنده نیمی از افزایش‌ها در تمرکز ثروت است؛ با این وجود، تأثیر آن‌ها بر توزیع درآمد و مصرف جزئی است که علت آن هم تغییر در قیمت‌های تعادلی و اثرات جبران کاهش مالیات‌ها و نقل و انتقالات در پراکندگی مصرف است. نتایج این تحقیق برجسته‌کننده نقش افزایش پراکندگی دستمزد به‌عنوان عامل اصلی هدایت‌کننده روند در نابرابری است.

اوسلاتی و همکاران^۱ (۲۰۱۷) در مطالعه‌ای با عنوان «مالیات بر انرژی، اصلاحات و نابرابری درآمدی: یک تجزیه و تحلیل تجربی متقابل از کشورها»، با استفاده از داده‌های پانلی ۳۴ کشور عضو OECD طی سال‌های ۱۹۹۵-۲۰۱۱ و با استفاده از روش داده‌های تابلویی تخمین زده شده است. متغیرهای اصلی پژوهش نابرابری درآمدی، نسبت مالیات دریافتی هستند. تجزیه و تحلیل‌های تجربی مقاله نشان می‌دهد که در صورت نبود مکانیزم بازیافت درآمد مالیاتی صریح و روشن، یک رابطه مثبت، هرچند کم بین سهم درآمد حاصل از مالیات انرژی در تولید ناخالص داخلی و ضریب جینی وجود دارد. در مقابل، در صورت اجرای چنین مکانیسم‌هایی، یک رابطه معکوس و به‌نسبت قوی بین سهم درآمدهای مالیاتی انرژی در تولید ناخالص داخلی و نابرابری در منابع درآمدی وجود دارد. این مقاله به تحلیل رابطه کلان اقتصادی بین مالیات بر روی محصولات انرژی و نابرابری درآمد می‌پردازد. همچنین در این مطالعه بررسی شده است که چگونه این رابطه در مواردی با مکانیزم‌های صریح تغییر بار مالیاتی از نیروی کار و درآمد به فعالیت‌های مخرب محیط زیست، متفاوت است. در تضاد با مطالعات تجربی قبلی که به تجزیه و تحلیل اثرات توزیعی مالیات انرژی در استفاده از درآمد خانوارها پرداخته‌اند، این مقاله بر رابطه کلان اقتصادی آن با منابع درآمدی متمرکز است.

بهندری و همکاران^۲ (۲۰۲۰) در مطالعه‌ای به بررسی «نابرابری، چرخه‌های تجاری و سیاست‌های پولی-مالی» پرداخته‌اند. آن‌ها به بررسی سیاست‌های پولی و مالی بر نابرابری

1. Oueslati, W., et al.

2. Bhandari, A. & McGrattan, E.

درآمدی در یک چهارچوب کینزی پرداخته‌اند و بیان داشته‌اند که تجزیه و تحلیل سیاست‌های رمزی در تنظیماتی همانند موارد در نظر گرفته شده در تحقیق حاضر، با چالش‌های محاسباتی اساسی روبه‌رو است. حالت کلی در یک فرمول بازگشتی از مسئله رمزی شامل توزیع مشترک دارایی‌های فردی و متغیرهای کمکی است که پیش از این، توسط برنامه‌ریزان انتخاب شده است. قانون حرکت برای شیء با ابعاد بالا باید همراه با سیاست‌های بهینه تعیین شود و توزیع در طول مسیر انتقال به‌طور قابل توجهی با توزیع ثابت و بدون شوک‌های کلی متفاوت است. این جنبه‌ها، استراتژی‌های محاسباتی مشترک غیر قابل استفاده را ارائه می‌دهند که یا یک خط مشی تقریبی دارند و یا در برخی موارد به‌صورت خطی توزیع شده‌اند.

۲-۳. مطالعات داخلی

طیب‌نیا و همکاران (۱۳۸۹) در مطالعه‌ای با عنوان «بررسی تأثیر توسعه مالی بر نابرابری درآمدی، مطالعه موردی کشورهای خاورمیانه و شمال آفریقا» به بررسی تأثیر توسعه مالی بر نابرابری درآمدی در کشورهای خاورمیانه و شمال آفریقا می‌پردازد. بنابراین در ابتدا الگوی توزیع درآمد در این کشورها مشخص گردیده و سپس میزان تأثیر توسعه مالی بر نابرابری درآمدی به‌دست می‌آید. نتایج حاکی از آن است که توسعه مالی طی سال‌های ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۵ باعث کاهش نابرابری درآمدی در این کشورها گردیده و میزان این تأثیر نیز به اندازه‌ای بوده است که می‌تواند به نحو معنی‌داری، الگوی توزیع درآمد موجود را تغییر دهد. اکبری و همکاران (۱۳۹۰) در مطالعه‌ای با عنوان «تحلیل فضایی تأثیر سیاست‌های مالی دولت بر نابرابری درآمد در ایران با رهیافت رگرسیون وزنی جغرافیایی» بیان می‌کنند که با استفاده از داده‌های مقطعی سال‌های ۱۳۸۰ و ۱۳۸۵ و رهیافت رگرسیون وزنی جغرافیایی به بررسی تحلیل فضایی، اثرات مخارج دولت (مخارج جاری و عمرانی) بر نابرابری در ایران (با استفاده از شاخص نابرابری ضریب جینی) پرداخته است. براساس نتایج تحقیق، به‌طور متوسط افزایش مخارج جاری سرانه با افزایش نابرابری و افزایش مخارج عمرانی سرانه با بهبود توزیع درآمد همراه بوده است. میزان تأثیرگذاری متغیر مخارج جاری دولت بر نابرابری درآمد، برعکس مخارج عمرانی در این سال‌ها با حرکت از شرق به غرب کشور

بیشتر شده است. همچنین، تغییرات فضایی دو متغیر مخارج جاری و مخارج عمرانی در سال ۱۳۸۰ و تغییرات فضایی متغیر مخارج عمرانی برای سال ۱۳۸۵ تأیید شده است.

خانزادی و همکاران (۱۳۹۳) طی مقاله‌ای با عنوان «بررسی و تحلیل نقش و اثرات درآمدهای مالیاتی بر توزیع درآمد و توسعه انسانی (مطالعه موردی کشور ایران)» با استفاده از روش خودرگرسیون با وقفه توزیعی، برای دوره زمانی ۱۳۹۱-۱۳۵۰ برآورد شده است. نتایج حاکی از آن است که با افزایش سهم درآمدهای مالیاتی مستقیم و کاهش سهم درآمدهای مالیاتی غیرمستقیم از تولید ناخالص داخلی، شاخص توسعه انسانی کاهش یافته و نابرابری در توزیع درآمد تشدید می‌شود.

موسوی جهرمی و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهشی با عنوان «ارزیابی عوامل مؤثر بر نابرابری درآمدی در جامعه» به ارزیابی تأثیر عوامل اقتصادی مختلف بر نابرابری درآمد در ایران در طی دوره زمانی ۱۳۶۳-۱۳۹۰ می‌پردازند. برای تحقق این هدف از روش خودرگرسیون با وقفه‌های توزیع‌شونده (ARDL) استفاده شده است. یافته‌های تحقیق دلالت بر آن دارد که رشد اقتصادی و تورم تأثیر منفی و متغیرهای درآمد حاصل از مالیات بر تولید، درآمدهای حاصل از نفت و گاز و بهره‌وری نیروی کار تأثیر مثبت بر برابری درآمد دارند. همچنین، براساس نتایج به دست آمده می‌توان اظهار داشت که رابطه میان رشد اقتصادی و توزیع درآمد با دیدگاه کوزنتس و کالدور مطابقت دارد. آزمون‌های ثبات ساختاری انجام شده نشان می‌دهند که مدل برآورد شده پایدار است. به علاوه، براساس کشش‌های محاسبه شده می‌توان نتیجه گرفت که درآمد حاصل از مالیات بر تولید بیشترین اثرگذاری را بر کاهش نابرابری درآمد در ایران در دوره مذکور داشته است.

مهرآرا و اصفهانی (۱۳۹۴) در پژوهشی با عنوان «بررسی رابطه بین توزیع درآمد و ساختار مالیاتی کشورهای منتخب» از داده‌های پانل ۱۹ کشور طی سال‌های ۱۹۹۵ تا ۲۰۱۲ استفاده کرده‌اند. همچنین مدلی نیز برای کشور ایران تخمین زده‌اند. فرضیه تحقیق این است که ساختار مالیاتی بر روی توزیع درآمد تأثیرگذار است. نتایج نشان‌دهنده این است که آموزش، تأثیر معناداری بر روی توزیع درآمد نخواهد داشت. فرضیه U و وارون کوزنتس در این بررسی مورد آزمون قرار گرفت که نتایج حاکی از مورد تأیید بودن فرضیه کوزنتس در مدل پانل هست ولی در مورد کشور ایران، فرضیه کوزنتس مورد تأیید قرار نگرفته است. فرضیه مورد بررسی این تحقیق با توجه به نتایج تخمین مورد تأیید قرار گرفته است. با افزایش سهم مالیات

بر درآمد شخصی و سهم مالیات بر شرکت‌ها از کل درآمدهای مالیاتی، ضریب جینی کاهش خواهد یافت و توزیع درآمد بهبود خواهد یافت. همچنین با افزایش سهم مالیات بر کالاها و خدمات از کل درآمدهای مالیاتی، توزیع درآمد رو به وخامت خواهد نهاد و ضریب جینی افزایش خواهد یافت. همچنین در ادامه از رگرسیون مقطع عرضی استفاده شده است که نتایج مذکور مورد تأیید قرار گرفته است و با افزایش مالیات بر مجموع درآمد، توزیع درآمد بهبود خواهد یافت.

صادقی و همکاران (۱۳۹۷) در مطالعه خود با عنوان «سیاست‌های مالی و توزیع درآمد در ایران: رهیافت FAVAR» از روش نوین خودرگرسیون برداری عامل افزوده (FAVAR) و داده‌های فصلی طی دوره ۱۳۶۹-۱۳۹۳ برای ۹۹ متغیر اقتصاد کلان استفاده کرده‌اند. توابع واکنش آنی حاصل از برآورد مدل نشان می‌دهد یک شوک مثبت به اندازه یک انحراف معیار در مخارج جاری دولت ضریب جینی را افزایش داده و موجب بدتر شدن توزیع درآمد می‌شود؛ در حالی که شوک مخارج عمرانی دولت، شوک مالیات‌های مستقیم و شوک مالیات‌های غیرمستقیم با کاهش ضریب جینی باعث بهبود توزیع درآمد می‌گردند. با توجه به نتایج، دولت می‌تواند با کاهش هزینه‌های جاری غیرمولد، افزایش هزینه‌های عمرانی هدفمند و نیز تقویت سیستم مالیاتی، الگوی توزیع درآمد جامعه را به سمت برابری بیشتر سوق دهد.

بقیت‌الله و همکاران (۱۴۰۱)، در تحقیقی در این مقاله اثرات اجرای سیاست افزایش نرخ مالیات بر مصرف و کاهش نرخ مالیات بر درآمد بر برخی از متغیرهای کلان اقتصاد ایران با استفاده از به‌کارگیری الگوی DSGE بررسی شد. نتایج گویای اثرات مثبت این سیاست بر تولید ناخالص داخلی، سرمایه‌گذاری، اشتغال و بودجه دولت در کوتاه‌مدت و میان‌مدت است. هرچند مصرف در کوتاه‌مدت روند نزولی را در پیش می‌گیرد و نسبت به قبل از اجرای سیاست کاهش می‌یابد ولی به سرعت به سطح قبل و در میان‌مدت به سطحی بالاتر افزایش می‌یابد. در بلندمدت همه متغیرها به روند قبل از اجرای سیاست برمی‌گردند. بنابراین اجرای این سیاست در راستای اصول اقتصاد مقاومتی و در جهت بهبود عملکرد نظام مالیاتی پیشنهاد می‌شود.

۴. معرفی مدل و متغیرهای تحقیق

نمونه و جامعه آماری این تحقیق استان خوزستان و طی دوره زمانی فصلی ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۹ است. داده‌های مورد نیاز جهت محاسبه متغیرهای تحقیق، از سایت مرکز آمار ایران و سالنامه‌های آماری استان خوزستان استخراج شده است. پس از جمع‌آوری داده‌هایی که برای انجام تحقیق مورد نیاز است، انتخاب ابزاری مناسب به منظور محاسبه و تجزیه و تحلیل اطلاعات مربوط به متغیرها اهمیت خاصی دارد. به منظور انجام محاسبات و آماده نمودن داده‌ها و همچنین تجزیه و تحلیل آن‌ها از نرم‌افزارهای اکسل^۱ و ایویوز^۲ استفاده شده است. الگوی این تحقیق با توجه به تئوری کوزنتس (اثر تولید بر نابرابری)، تئوری‌های بخش عمومی (نقش دولت بر نابرابری درآمدی)، تئوری سهم نسبی ریکاردو (اثر انواع تولید بر نابرابری)، تئوری قطب توسعه پرو (اثر شرکت‌های بزرگ بر نابرابری)، تئوری ماسگریو (اثر مالیات بر نابرابری درآمدی) و تئوری‌های نابرابری و پیشینه‌های تحقیق که در بخش ادبیات تحقیق ارائه شده است، استخراج شده و به صورت زیر است:

$$Gini_t = \alpha_0 + \beta_{1i}Budg_t + \beta_{2i}I_t + \beta_{3i}Macro_t + \beta_{4i}BigCompany_t + \beta_{5i}Gini_{t-1} + \varepsilon_t \quad (1)$$

که در آن:

$Gini_t$ شاخص ضریب جینی استان خوزستان به صورت فصلی در زمان t بخش شهری است. $Budg_t$ متغیرهای نقش دولت شامل (سیاست‌های مالی: بودجه‌ریزی جاری $curr$ و عمرانی $capc$ ، مالیات بر ثروت tax ، درآمد مالیاتی شرکت‌ها $ctax$ و درآمد کل مالیاتی استان tax ، درآمد تملک دارایی استانی as و عملکرد اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دستگاه‌های اجرایی ac در بودجه در استان) به صورت فصلی است.

I_t متغیرهای نقش نوع سرمایه‌گذاری کاربر، سرمایه‌بر و دانش بر و سرمایه‌گذاری خصوصی و دولتی

برای اندازه‌گیری این متغیرها به علت نبود متغیرها به صورت مستقیم، از پروکسی استخدام نیروی انسانی برحسب تحصیلات استفاده شده است. منطبق بر ادبیات تحقیق، در سرمایه‌گذاری کاربر، معمولاً نیروی انسانی با کمترین تحصیلات (بی‌سواد) استفاده می‌شود.

1. Excel
2. Eviews

در سرمایه‌گذاری سرمایه‌بر، نیروی انسانی با تحصیلات متوسط استفاده می‌شود و در سرمایه‌گذاری دانش‌بر، نیروی انسانی با تحصیلات عالی استفاده می‌شود. منطبق بر این ادبیات نیروی انسانی به کارگماشته شده در استان خوزستان برحسب تحصیلات (بی‌سواد، دیپلم، فوق‌دیپلم و لیسانس و بالاتر) و برحسب بخش خصوصی و دولتی به‌عنوان شاخص‌های نوع سرمایه‌گذاری کاربر we (بی‌سواد)، سرمایه‌بر dip,fd (دیپلم و فوق‌دیپلم) و دانش‌بر he (لیسانس و بالاتر) و سرمایه‌گذاری دولتی gh و خصوصی ph در نظر گرفته شده است.

$Macro_t$ به‌عنوان متغیرهای کلان اقتصادی همچون شاخص قیمت (CPI) pi یا تورم inf ، نرخ بیکاری ur و تولید بازاری ناخالص استان gdp و تولید بدون نفت $gdpO$ و توان 2 تولید $gdp2$ در نظر گرفته شده است.

$BigCompany_t$ نیز به‌عنوان متغیرهای مربوط به شرکت‌های بزرگ همانند ارزش افزوده شرکت‌های بزرگ استان ig و آلودگی هوا (شاخص آلودگی هوای صنعتی) pol و مهاجرت از استان خوزستان (تعداد مهاجرین از استان) Mig مطرح هستند.

داده‌های این تحقیق از سایت مرکز آمار ایران و سالنامه‌های آماری استان خوزستان طی دوره زمانی ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۹ به‌صورت سالیانه استخراج و سپس با استفاده از نرم‌افزار Eviews9 به داده‌های فصلی تبدیل شده است. درواقع، برخی متغیرها به‌صورت فصلی موجود بوده است اما جهت افزایش تعداد داده‌ها از روش فصلی کردن داده‌های سالیانه استفاده شده است. در یک دسته‌بندی کلی، روش‌های فصلی کردن سری‌های زمانی به روش‌های متکی بر متغیرهای همبسته و روش‌های محض ریاضی تقسیم می‌شوند (صمدی و همکاران، ۱۳۹۰). در این مطالعه متغیرهای ضریب جینی و شاخص آلودگی با استفاده از روش بوت و همکاران^۱ (۱۹۶۷) از روش‌های ریاضی و متغیرهای مهاجرت و ارزش افزوده شرکت‌های بزرگ از روش چو و لین^۲ (۱۹۷۶) از روش‌های متکی بر متغیرهای همبسته فصلی شده‌اند. درواقع متغیرها با روش‌های مختلف فصلی شده و با استفاده از شاخص‌های MSE و r^2 بهترین روش انتخاب شدند. داده‌ها به‌صورت لگاریتمی یا نسبت استفاده شده‌اند. سازگاری تخمین GMM به‌عنوان فرض عدم همبستگی سریالی جملات خطا و ابزارها بستگی

1. Boot, et al.

2. Chow & Lin

دارد که می‌تواند به وسیله آزمون تصریح شده توسط ارلانو و بوند^۱ (۱۹۹۱)، آرلانو و بوور^۲ (۱۹۹۵) و بلوندل و بوند^۳ (۱۹۹۸) آزمون شود. آزمون سارگان^۴ معتبر بودن ابزارها را آزمون می‌کند. عدم رد فرضیه صفر آزمون، شواهدی را دال بر فرض عدم همبستگی سریالی جملات باقی مانده و ابزارها و در نهایت معتبر بودن ابزارها فراهم می‌کند.

۵. تحلیل داده‌ها و تخمین مدل

پیش از برآورد الگو لازم است مانایی تمام متغیرهای مورد استفاده در تخمین‌ها مورد آزمون قرار گیرد. ضروری است که ابتدا متغیرهای مدل، به لحاظ مانایی و نامانایی آزمون شود. نتایج مطابق جدول ۱ است.

جدول ۱. نتایج مانایی متغیرها

نماد	متغیر	ADF(t- atistic)	احتمال	نتیجه
gini	نابرابری درآمدی شهری	-۲/۰۷	۰/۰۰۵	I(۰) - مانا
TTax	درآمد کل مالیاتی استان	-۲/۸۲۳	۰/۰۰۰	I(۱)
CTax	درآمد مالیاتی شرکت‌ها	-۴/۸۱۷	۰/۰۰۴	I(۱)
ITax	مالیات بر ثروت	-۴/۶۶۴	۰/۰۰۷	I(۱)
VTax	مالیات بر ارزش افزوده	-۴/۰۹۵	۰/۰۰۶	I(۱)
Mig	مهاجرت	-۳/۰۸	۰/۰۳۷	I(۰) - مانا
CurC	هزینه جاری	-۲/۰۱	۰/۰۰۳	I(۱)
CapC	هزینه سرمایه‌ای	-۲/۲۷	۰/۰۲۳	I(۱)
AS	درآمد تملک دارایی‌های استانی	-۳/۶۵	۰/۰۳۶	I(۰) - مانا
AC	عملکرد اعتبار تملک دارایی سرمایه‌ای	-۱/۹۹	۰/۰۴۴	I(۰) - مانا
Pol	میزان آلودگی	-۲/۰۲	۰/۰۱۹	I(۰) - مانا
IP	ارزش افزوده شرکت‌های بزرگ صنعتی	-۲/۰۹	۰/۰۲۱	I(۰) - مانا

1. Arellano & Bond
2. Arellano & Bover
3. Blundell & Bond
4. Sargan

ادامه جدول ۱. نتایج مانایی متغیرها

متغیر	نتایج مانایی	تاریخ	متغیر
UR	نرخ بیکاری	-۲/۰۲	مانا -I(۰)
PI	شاخص قیمت	-۲/۱۲	مانا -I(۰)
GDP	تولید ناخالص بازاری استان	-۲/۲۴	I(۱)
GDP2	تولید ناخالص بدون نفت استان	-۲/۰۶	I(۱)
Dip	سرمایه‌گذاری سرمایه‌بر	-۲/۰۹	مانا -I(۰)
Fd	سرمایه‌گذاری دانش‌بر	-۲/۲۱	مانا -I(۰)
We	سرمایه‌گذاری کاربر	-۲/۱۲	مانا -I(۰)
Ph	سرمایه‌گذاری خصوصی	-۲/۰۷	مانا -I(۰)
Gh	سرمایه‌گذاری دولتی	-۲/۰۸	مانا -I(۰)

منبع: یافته‌های تحقیق

با توجه به نتایج حاصل از جدول ۱، اکثر متغیرها در سطح مانا بوده و متغیرهای نامانا با یک بار تفاضل‌گیری مانا شده‌اند. در ادامه نتایج تحقیق مرور می‌شود. در تحقیق حاضر از روش GMM برای برآورد الگوهای مورد نظر استفاده می‌شوند. قبل از برآورد نتایج، آزمون هم‌خطی بین متغیرهای تحقیق مرور می‌شود. قطعاً بین متغیرهای کلان استانی هم‌خطی وجود دارد اما چنانچه هم‌خطی بسیار شدید نباشد، می‌توان عوارض آن را مدیریت کرد. درضمن، با توجه به اینکه برخی متغیرها به صورت سطح و برخی با یک تفاضل وارد مدل شده‌اند، دارای هم‌خطی کمتری هستند. ضرایب آزمون همبستگی متغیرهای مستقل همگی کمتر از ۰/۷ به دست آمده است. همچنین نتایج آزمون VIF جهت بررسی هم‌خطی متغیرهای تحقیق به صورت جدول ۲ است:

جدول ۲. نتایج آزمون VIF هم‌خطی

ضریب VIF	نماد	متغیر
۵/۰۲	dCTax	تغییرات درآمد مالیاتی شرکت‌ها
۵/۰۱	dITax	تغییرات مالیات بر ثروت
۴/۸۵	dVTax	تغییرات مالیات بر ارزش افزوده
۴/۴۵	dCurC	تغییرات هزینه جاری
۴/۹۲	dCapC	تغییرات هزینه سرمایه‌ای
۲/۰۲	AS	فروش دارایی‌های استانی

ادامه جدول ۲. نتایج آزمون VIF هم‌خطی

۳/۰۵	AC	عملکرد اعتبار تملک دارایی سرمایه
۲/۰۰۱	Pol	میزان آلودگی
۱/۰۸	IP	ارزش افزوده شرکت‌های بزرگ صنعتی
۴/۵۲	UR	نرخ بیکاری
۰/۴۲۳	PI	شاخص قیمت
۴/۸۵	dGDP	تغییرات تولید ناخالص استان
۰/۰۹۵	We	سرمایه‌گذاری کاربر
۰/۰۸۱	Dip	سرمایه‌گذاری سرمایه‌بر

منبع: یافته‌های تحقیق

با توجه به نتایج آزمون VIF و پایین‌تر از ۱۰ بودن این ضرایب، می‌توان نتیجه گرفت که هم‌خطی بسیار شدید بین متغیرهای مستقل وجود ندارد. نتایج الگوی برآورد شده در این تحقیق برای نابرابری درآمدهای شهری استان خوزستان در جدول ۳ آورده شده است. متغیرهای مانا شده با یک تفاضل، به صورت تفاضلی وارد مدل شده‌اند.

جدول ۳. نتایج برآورد رگرسیون به روش GMM (متغیر وابسته: ضریب جینی شهری)

متغیر	نماد	ضریب	انحراف معیار	آماره t	احتمال
ضریب جینی با یک وقفه	Ginic(-1)	۰/۲۱۱	۰/۰۷۷	۲/۷۴	۰/۰۰۶
تغییرات درآمد مالیاتی شرکت‌ها	dCTax	۰/۹۱	۰/۳۰۸	۲/۹۵۱	۰/۰۰۱
تغییرات مالیات بر ثروت	dITax	-۰/۹۲	۰/۱۸	-۵/۱۲۱	۰/۰۰۰
تغییرات مالیات بر ارزش افزوده	dVTax	۰/۸۹۴	۰/۲۹۲	۳/۰۶۳	۰/۰۰۰
تغییرات هزینه جاری	dCurC	-۳/۴۰۳	۱/۳۶۶	-۲/۴۹۱	۰/۰۱۳
تغییرات هزینه سرمایه‌ای	dCapC	-۰/۷۸۹	۰/۱۰۴	-۷/۶۱۳	۰
فروش دارایی‌های استانی	AS	۱/۳۳	۰/۵۰۹	۲/۶۱۱	۰/۰۰۹
عملکرد اعتبار تملک دارایی سرمایه	AC	-۰/۳۸۲	۰/۱۰۲	-۳/۷۳۳	۰/۰۰۱
میزان آلودگی	Pol	۲/۱۲۵	۰/۰۰۰۰۱	۴/۱۳۶	۰/۰۰۴
ارزش افزوده شرکت‌های بزرگ صنعتی	IP	۰/۴۵۶	۰/۱۴۵	۳/۱۴	۰/۰۰۵
نرخ بیکاری	UR	۰/۳۲۸	۰/۱۵۹	۲/۰۶۷	۰/۰۴۵

ادامه جدول ۳. نتایج برآورد رگرسیون به روش GMM (متغیر وابسته: ضریب جینی شهری)

۰/۰۰۱	۳/۹۳۳	۰/۰۱۹	۰/۰۷۶	PI	شاخص قیمت
۰/۰۲۶	۲/۴۰۴	۰/۰۹۷	۰/۲۳۳	dGDP	تغییرات تولید ناخالص استان
۰/۰۰۲	-۵/۱۲۷	۰/۰۰۰۰	-۰/۰۰۰۱	dGDP2	تغییرات توان دو تولید ناخالص داخلی
۰/۰۰۸	-۲/۸۴۳	۰/۰۴۱	-۰/۱۱۶	We	سرمایه‌گذاری کاربر
۰/۰۰۰	-۵/۶۴۱	۰/۴۲۸	-۲/۴۱۲	Dip	سرمایه‌گذاری سرمایه‌بر
۰/۰۰۶	-۲/۷۴۵	۰/۰۰۱	-۰/۰۰۴	He	سرمایه‌گذاری دانش‌بر
۰/۸۷۴	۰/۱۵۹	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰۰۱	Mig	شاخص مهاجرت

آماره دوربین- واتسون ۲/۰۰۷ آماره سارگان ۱۲/۳۲۹۷ (احتمال آماره سارگان ۰/۰۹)

منبع: یافته‌های تحقیق

همان‌طور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، تمام متغیرهای برآورد شده از علامت‌های سازگار با مبانی نظری برخوردارند. برای بررسی اعتبار نتایج برآورد از آزمون محدودیت‌های بیش از حد مشخص سارگان استفاده می‌شود که دارای توزیع χ^2 دو با درجه آزادی $(k-m)$ برخوردار است. M تعداد پارامترهای برآورد شده و k رتبه ابزار را نشان می‌دهد که آزمونی استاندارد برای برآورد به روش GMM به شمار می‌آید. آماره سارگان^۱، مقدار ۱۲/۳۲۹ با احتمال ۰/۰۹ را نشان می‌دهد. آزمون صفر مبنی بر عدم همبسته بودن باقی‌مانده‌ها و متغیرهای ابزاری را رد نمی‌کند. در نتیجه، اعتبار نتایج جهت تفسیر تأیید می‌شوند. در تفسیر آماره سارگان می‌توان گفت همبستگی بین باقی‌مانده‌های تخمین و ابزارها که می‌تواند باعث اریب در ضرایب تخمینی شود، در این آزمون رد می‌شود. در واقع این آزمون ارتباط بین باقی‌مانده‌های تخمین را بررسی می‌کند تا مشکل خودهمبستگی به‌عنوان یکی از مشکلات احتمالی کلاسیک رگرسیون را آزمون کند که در نهایت وجود این خودهمبستگی رد می‌شود. به‌طور تفکیکی نتایج به‌قرار زیر است:

نتایج تحقیق نشان می‌دهد که اثر متغیر ضریب جینی شهری با یک وقفه بر متغیر وابسته ضریب جینی شهری به میزان ۰/۲۱ مثبت و معنادار است و نشان می‌دهد که ضریب جینی شهری یک روند پیوسته و پویا داشته و گذشته متغیر بر روند امسال متغیر تأثیرگذار خواهد بود.

نتایج تحقیق نشان می‌دهد که اثر متغیر مستقل تغییرات مالیات بر ارزش افزوده (مصرف) بر متغیر وابسته ضریب جینی شهری به میزان $0/89$ مثبت و معنادار است و نشان می‌دهد که افزایش مالیات بر ارزش افزوده (مصرف) نوعی بی‌عدالتی مالیاتی است و زمانی که از مقدار مشخصی مصرف از طبقات مختلف جامعه به یک میزان مالیات گرفته شود، باعث فشار به طبقات پایین جامعه خواهد شد و موجب به‌وجود آمدن شکاف طبقاتی و افزایش ضریب جینی در استان خواهد شد.

نتایج تحقیق نشان می‌دهد که اثر تغییرات مالیات بر درآمد شرکت‌ها بر متغیر وابسته ضریب جینی شهری مثبت و معنادار و با ضریب $0/91$ است که افزایش مالیات بر درآمد شرکت‌ها می‌تواند نوعی هزینه برای استان باشد و موجب به‌وجود آمدن شکاف طبقاتی و افزایش ضریب جینی در استان خواهد شد.

همچنین نتایج تحقیق نشان می‌دهد که اثر متغیر مستقل تغییرات مالیات بر ثروت بر متغیر وابسته ضریب جینی شهری به میزان $0/92$ منفی و معنادار است و افزایش مالیات بر ثروت باعث کاهش شکاف درآمدی بین افراد می‌شود و می‌تواند نوعی ابزار برای کاهش تضاد طبقاتی برای استان باشد و موجب کاهش ضریب جینی شهری در استان خواهد شد.

همچنین نتایج تحقیق نشان می‌دهد که اثر متغیر مستقل تغییرات هزینه‌های جاری و عمرانی دولت در استان بر متغیر وابسته ضریب جینی شهری به میزان $3/4$ و $0/7$ منفی و معنادار است و افزایش هزینه‌های جاری و عمرانی بودجه دولت در استان می‌تواند نوعی درآمد برای طبقات پایین جامعه برای استان باشد و موجب کاهش شکاف طبقاتی و کاهش ضریب جینی در استان خواهد شد.

همچنین نتایج تحقیق نشان می‌دهد که اثر متغیرهای مستقل نرخ بیکاری و تورم بر متغیر وابسته ضریب جینی شهری به میزان $0/32$ و $0/07$ مثبت و معنادار است که افزایش بیکاری و تورم در استان می‌تواند نوعی هزینه برای شهروندان ضعیف استان باشد و موجب به‌وجود آمدن شکاف طبقاتی و افزایش ضریب جینی در استان خواهد شد. به بیان دیگر افزایش بیکاری باعث تضعیف طبقات پایین درآمدی می‌شود (چون معمولاً تنها منبع درآمدی طبقات پایین درآمدی، حقوق است) و افزایش نرخ تورم باعث افزایش هزینه‌های زندگی و افزایش فشار به طبقات پایین جامعه (بدون دریافت منابع درآمدی ناشی از افزایش قیمت دارایی‌های سرمایه‌ای) می‌شود که می‌تواند تضاد طبقاتی را افزایش دهد.

همچنین اثر متغیر مهاجرت در استان بر شاخص نابرابری درآمدی ضریب جینی شهری مثبت و غیرمعنادار است و نشان می‌دهد افزایش مهاجرت در بخش شهری نمی‌تواند تغییرات نابرابری درآمدی را توضیح دهد.

همچنین نتایج تحقیق نشان می‌دهد که اثر متغیر مستقل تولید ناخالص استان بر متغیر وابسته ضریب جینی شهری به میزان مثبت ۰/۲۳ درصد و معنادار است که افزایش تولید می‌تواند شکاف طبقاتی در استان را افزایش دهد اما به دلیل اثبات رابطه U معکوس دو متغیر تولید و نابرابری شهری در خوزستان در این مطالعه، می‌توان نتیجه گرفت که اولاً این رابطه تخریبی موقتی است و ثانیاً با استفاده از ابزارهای حمایتی و توزیعی دولت در کنار ابزارهای حمایت از رشد اقتصادی می‌توان اثرات تخریبی رشد را مهار کرد.

همچنین نتایج تحقیق نشان می‌دهد که اثرات هر سه نوع سرمایه‌گذاری کاربر/سرمایه‌بر و دانش‌بر بر کاهش ضریب جینی شهری استان خوزستان تأثیرگذار است. به عبارت دیگر انواع سرمایه‌گذاری‌ها منجر به افزایش اشتغال، پس‌انداز و سود می‌شود که می‌تواند تضاد طبقاتی را کاهش دهد.

همچنین نتایج تحقیق نشان می‌دهد که اثرات هر سه نوع سرمایه‌گذاری کاربر/سرمایه‌بر و دانش‌بر بر کاهش ضریب جینی شهری استان خوزستان تأثیرگذار است. به عبارت دیگر انواع سرمایه‌گذاری‌ها منجر به افزایش بهره‌وری نیروی کار و در نتیجه افزایش درآمد نیروی کار می‌شود که می‌تواند تضاد طبقاتی را کاهش دهد. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری سرمایه‌بر دارای ضریب بیشتری در کاهش ضریب جینی استان دارد. این نتیجه این‌گونه می‌تواند توضیح داده شود که در سرمایه‌گذاری‌های سرمایه‌بر که نیروی کار با تحصیلات بالا استفاده می‌شود، بهره‌وری نیروی کار ناشی از نوع سرمایه‌گذاری و احتمالاً تکنولوژی‌های جدید استفاده شده در پروسه تولید و آموزش‌های حین کار و... افزایش بیشتری داشته که این خود منجر به افزایش درآمد نیروی کار و کاهش شکاف دریافتی عوامل تولید و تضاد طبقاتی خواهد شد. لذا تفاوت اثرات سه نوع سرمایه‌گذاری بر ضریب جینی را می‌توان از منظر تفاوت در بهره‌وری نیروی کار و کاهش شکاف دریافتی عوامل تولید عنوان کرد.

نتایج حاکی از این موضوع است که اثر متغیر مستقل ارزش افزوده شرکت‌های بزرگ صنعتی بر متغیر وابسته ضریب جینی شهری به میزان مثبت ۰/۴۵ درصد و معنادار است و نشان

می‌دهد که افزایش ارزش افزوده شرکت‌های بزرگ صنعتی منجر به افزایش شکاف طبقاتی شهری شده است.

همچنین نتایج حاکی از آن است که اثر آلودگی هوا در استان بر ضریب جینی شهری مثبت و معنادار است. به عبارت دیگر، افزایش آلودگی ناشی از فعالیت‌های صنعتی و... آلاینده در استان است که منافع این فعالیت‌ها به سمت طبقات پایین جامعه محلی نرسیده و نشان می‌دهد صنایع آلاینده، نه تنها اثرات خارجی منفی آلاینده‌گی را به مردم استان تحمیل می‌کنند بلکه از منظر پرداختی به عوامل تولید ملی نیز نامتوازن عمل کرده و نابرابری در بخش شهری استان را نیز افزایش داده‌اند.

نتایج نشان می‌دهد که افزایش درآمدهای مالیاتی با ایجاد کسری بودجه کمتر می‌تواند ریسک مالی و تولیدی را کاهش دهد که باعث کاهش تورم و افزایش رشد اقتصادی خواهد شد. در واقع می‌توان گفت در مراحل اولیه مالیات‌گیری هستند و دولت‌ها نباید نگران اثرات رکودی این افزایش باشند. نتایج مثبت اثر نرخ مالیات بر رشد اقتصادی را می‌توان با استفاده از منحنی لافر توضیح داد.

۶. نتیجه‌گیری

در این بخش، جهت بررسی اثر سیاست‌های مالی دولت بر نابرابری استان خوزستان با تأکید بر وضعیت توزیع درآمد از روش اقتصادسنجی و مدل پویای سری زمانی GMM استفاده شده است. از این رو متغیرهای بودجه، نوع سرمایه‌گذاری و... به‌عنوان متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته ضریب جینی در استان خوزستان برازش می‌شوند، لذا از لحاظ ماهیت از نوع توصیفی-همبستگی است و از روش اقتصادسنجی سری زمانی پویا استفاده می‌شود. داده‌های این تحقیق از سایت مرکز آمار ایران و سالنامه‌های آماری استان خوزستان طی دوره زمانی ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۹ به‌صورت سالیانه و فصلی استخراج شده است و سپس با استفاده از نرم‌افزار Eviews9 برخی داده‌های سالیانه به داده‌های فصلی تبدیل شده است.

نتایج تحقیق نشان می‌دهد که اثر متغیر ضریب جینی با یک وقفه بر متغیر وابسته ضریب جینی مثبت و معنادار است و ضریب جینی شهری یک روند پیوسته و پویا داشته و گذشته متغیر بر روند امسال متغیر تأثیرگذار خواهد بود. همچنین نتایج تحقیق نشان می‌دهد که اثر مالیات بر درآمد شرکت‌ها بر افزایش شکاف درآمدی شهری خوزستان مثبت است که

افزایش مالیات بر درآمد می‌تواند نوعی هزینه برای استان باشد و موجب به‌وجود آمدن شکاف طبقاتی و افزایش ضریب جینی در استان خواهد شد. نتایج تحقیق نشان می‌دهد اثر مالیات بر ارزش افزوده بر افزایش شکاف درآمدی در استان مثبت بوده و افزایش مالیات بر ارزش افزوده (مصرف) نوعی بی‌عدالتی مالیاتی است و زمانی که از مقدار مشخصی مصرف از طبقات مختلف جامعه به یک میزان مالیات گرفته شود، باعث فشار به طبقات پایین جامعه خواهد شد و موجب به‌وجود آمدن شکاف طبقاتی و افزایش ضریب جینی در استان خواهد شد. لذا این نوع مالیات‌ها، ضد عدالت و منجر به افزایش نابرابری درآمدی خواهند شد که منطبق بر ادبیات تحقیق است. نتایج تحقیق همچنین نشان می‌دهد که اثر مالیات بر ثروت بر شکاف نابرابری شهری در استان خوزستان منفی و معنادار است و افزایش مالیات بر ثروت باعث کاهش شکاف درآمدی بین افراد می‌شود و می‌تواند نوعی ابزار برای کاهش تضاد طبقاتی برای استان باشد.

نتایج تحقیق نشان می‌دهد که اثر هزینه‌های جاری و عمرانی دولت در استان بر ضریب جینی شهری منفی و معنادار است که افزایش هزینه‌های جاری و عمرانی بودجه دولت در استان می‌تواند نوعی درآمد برای طبقات پایین جامعه و تقویت زیرساخت‌ها و تسهیل سرمایه‌گذاری برای استان باشد و موجب کاهش شکاف طبقاتی و کاهش ضریب جینی در استان خواهد شد. نتایج تحقیق همچنین نشان می‌دهد که اثر نرخ بیکاری و تورم بر ضریب جینی شهری منفی و معنادار است که افزایش بیکاری و تورم در استان می‌تواند هزینه‌های شهروندان را افزایش داده و درآمد آنان را کاهش دهد و موجب به‌وجود آمدن شکاف طبقاتی و افزایش ضریب جینی در استان خواهد شد. همچنین نتایج حاکی از آن است که اثر تولید ناخالص داخلی در استان و توان دو تولید ناخالص داخلی استان بر ضریب جینی شهری به ترتیب مثبت و منفی و معنادار بوده است. به بیان دیگر منحنی کوزنتس در بخش شهری استان خوزستان برقرار است. در واقع، افزایش نابرابری درآمدی در استان به دلیل افزایش تولید می‌تواند موقتی باشد و پویایی مکانیزم رشد اقتصادی اثرات مخرب افزایش نابرابری در آینده را جبران خواهد کرد؛ هرچند اتخاذ تدابیر حمایتی از طرف دولت می‌تواند سرعت این بهبود را افزایش دهد. نتایج تحقیق همچنین نشان می‌دهد که اثرات هر دو نوع سرمایه‌گذاری کاربر و دانش‌بر بر کاهش ضریب جینی شهری استان خوزستان تأثیرگذار است.

اثر متغیر ارزش افزوده شرکت‌های بزرگ صنعتی استان بر ضریب جینی شهری مثبت و معنادار است. به عبارت دیگر، وجود شرکت‌های بزرگ صنعتی نه تنها نتوانسته به کاهش نابرابری استان کمک کند بلکه نابرابری شهری در استان را افزایش داده است. همچنین نتایج حاکی از آن است که اثر آلودگی هوا در استان بر ضریب جینی شهری مثبت و معنادار است. به عبارت دیگر، افزایش آلودگی ناشی از فعالیت‌های صنعتی و... آلاینده در استان است که منافع این فعالیت‌ها به سمت طبقات پایین جامعه محلی نرسیده و صنایع آلاینده، نه تنها اثرات خارجی منفی آلاینده‌گی را به مردم استان تحمیل می‌کنند بلکه از منظر پرداختی به عوامل تولید ملی نیز نامتوازن عمل کرده و نابرابری در استان را نیز افزایش داده‌اند.

۷. پیشنهادها

با توجه به نتایج تحقیق که نشان می‌دهد اثر متغیر ضریب جینی با یک وقفه بر متغیر وابسته ضریب جینی مثبت و معنادار است، به مدیران و سیاست‌گذاران استان توصیه می‌شود جهت بررسی نابرابری درآمدی در استان همواره به گذشته و روند این متغیر توجه نمایند زیرا ضریب جینی شهری یک روند پیوسته و پویا داشته و گذشته متغیر بر روند امسال متغیر تأثیرگذار خواهد بود. به عبارت دیگر، با بررسی و تحلیل روند نابرابری درآمدی در بخش شهری به تنهایی می‌توان تا حدودی، روند آینده نابرابری استان را پیش‌بینی کرد و برای تغییر آن بهتر می‌توان برنامه‌ریزی کرد. در واقع، باید از اتفاقات گذشته درس گرفت و از تجربه سیاست‌گذاری‌های گذشته مؤثر بر نابرابری برای بهبود توزیع درآمد استفاده کرد.

این نتایج نشان می‌دهد که مالیات بر مصرف یک مالیات در مسیر بی‌عدالتی و نابرابری است زیرا از همه افراد جامعه به یک نسبت مالیات دریافت می‌کند لذا به خاطر ملاحظات خاص خوزستان و نابرابری موجود آن، توصیه می‌شود به‌طور خاص خوزستان را از این مالیات مستثنی کنند و یا با تخفیف‌های مالیاتی در برخی کالاها و خدمات موافقت شود. همچنین مهم‌ترین پیشنهاد در این زمینه ایجاد مکانیزم مالیات‌های تصاعدی بر مصرف کالا و خدمات است؛ هرچند این نوع مالیات تصاعدی بر درآمد در کشور وجود دارد اما تصویب این نوع مالیات تصاعدی بر مصرف کالا و خدمات نیز می‌تواند نابرابری درآمدی را کاهش دهد.

با توجه به نتایج تحقیق که نشان می‌دهد اثر مالیات بر درآمد شرکت‌ها بر متغیر وابسته ضریب جینی شهری مثبت و معنادار است، به مدیران و سیاست‌گذاران استان توصیه می‌شود جهت کاهش نابرابری درآمدی در استان همواره به دنبال بهینه کردن و حتی در برخی مواقع کاهش مالیات‌های درآمدی به‌ویژه اقشار آسیب‌پذیر استان باشند زیرا افزایش مالیات بر درآمد می‌تواند نوعی هزینه سنگین برای برخی شهروندان ضعیف استان باشد و موجب به‌وجود آمدن شکاف طبقاتی و افزایش ضریب جینی در استان خواهد شد. به بیان دیگر، با توجه به شرایط نابرابری در استان خوزستان، توصیه می‌شود رقم معافیت مالیات بر درآمد ساکنین بیشتر شود.

با توجه به نتایج تحقیق که نشان می‌دهد اثر هزینه‌های جاری و عمرانی دولت در استان بر ضریب جینی شهری منفی و معنادار است، به مدیران و سیاست‌گذاران استان پیشنهاد می‌شود جهت کاهش نابرابری درآمدی در استان همواره به دنبال افزایش و استفاده بهینه‌تر از ابزار هزینه‌های جاری و عمرانی استانی با استفاده از بودجه‌ریزی عملیاتی و در راستای اهداف توسعه‌ای استان با اولویت قراردادن حمایت از اقشار آسیب‌پذیر استان باشند زیرا افزایش هزینه‌های جاری و عمرانی بودجه دولت در استان می‌تواند نوعی درآمد برای طبقات پایین جامعه برای استان باشد و موجب کاهش شکاف طبقاتی و کاهش ضریب جینی در استان خواهد شد.

با توجه به نتایج تحقیق که نشان می‌دهد اثر نرخ بیکاری و تورم بر ضریب جینی شهری مثبت و معنادار است، به مدیران و سیاست‌گذاران استان توصیه می‌شود جهت کاهش نارضایتی و نابرابری درآمدی در استان همواره به دنبال کاهش شاخص قیمت‌ها و کاهش نرخ بیکاری به‌ویژه برای اقشار آسیب‌پذیر استان باشند زیرا افزایش بیکاری و تورم در استان می‌تواند هزینه‌های شهروندان را افزایش داده و درآمد آنان را کاهش دهد و موجب به‌وجود آمدن شکاف طبقاتی و افزایش ضریب جینی در استان خواهد شد. در این مسیر استفاده از ابزار تقویت زیرساخت‌ها و همچنین هدایت صنایع بزرگ صنعتی استان در راستای اشتغال‌زایی و حمایت از اقشار آسیب‌پذیر در برابر تورم به‌صورت ویژه در استان خوزستان پیشنهاد می‌شود. با توجه به اثرات منفی افزایش تولید استان بر نابرابری درآمدی، پیشنهاد اتخاذ سیاست‌های حمایتی و توزیعی مطرح می‌شود. درواقع، این توصیه در این جهت است که بسیاری از منتقدین رشدگرایی در استان و کشور، یکی از عوامل مهم افزایش نابرابری را

انباشت سرمایه و افزایش تولید در استان و کشور می‌دانند اما نتایج این مطالعه با تأکید منحنی کوزنتس در بخش شهری استان خوزستان، در واقع افزایش نابرابری درآمدی در استان به دلیل افزایش تولید می‌تواند موقتی باشد و پویایی مکانیزم رشد اقتصادی می‌تواند اثرات مخرب افزایش نابرابری در آینده را جبران کند. در واقع، با توجه به ضرایب تحقیق (gdp و gdp2) و محاسبه نقطه حداکثر gini که در میزان رشد تولید ۰/۲۳۴ به دست آمده است، تا زمانی که رشد تولید استان به ۲۳ درصد برسد، افزایش تولید می‌تواند نابرابری را بیشتر کند و افزایش تولید فراتر از رشد ۲۳ درصد می‌تواند نابرابری را کاهش دهد. لذا پیشنهاد می‌شود در کنار سیاست‌های رشد‌گرایی، اتخاذ تدابیر حمایتی از طرف دولت جهت کاهش نابرابری انجام شود.

با توجه به نتایج تحقیق که نشان می‌دهد اثرات هر سه نوع سرمایه‌گذاری کاربر، سرمایه‌بر و دانش‌بر، بر کاهش ضریب جینی شهری استان خوزستان منفی و معنادار است، به مدیران و سیاست‌گذاران استان پیشنهاد می‌شود جهت کاهش نارضایتی و نابرابری درآمدی در استان به دنبال تشویق و حمایت از انواع سیاست‌های سرمایه‌گذاری کاربر، سرمایه‌بر و دانش‌بر در استان باشند زیرا افزایش سرمایه‌گذاری‌ها با اثرگذاری بر بهره‌وری نیروی کار می‌تواند شکاف طبقاتی در استان را کاهش دهد.

با توجه به نتایج تحقیق که نشان می‌دهد اثر متغیر ارزش افزوده شرکت‌های بزرگ استان بر ضریب جینی شهری مثبت و معنادار است، می‌توان نتیجه گرفت که وجود این شرکت‌های بزرگ در استان نتوانسته منافع محلی را ایجاد کند و باعث کاهش نابرابری درآمدی در بخش شهری شود. لذا پیشنهاد می‌شود با یک هماهنگی و برنامه‌ریزی دقیق بین شرکت‌های بزرگ و مدیران استانی، با سیاست‌هایی همچون افزایش اشتغال بومی و آموزش نیروهای بومی استان در راستای کاهش نارضایتی و نابرابری درآمدی استان گام بردارند.

نتایج تحقیق نشان داده است که افزایش مهاجرت در استان باعث افزایش نابرابری در استان می‌شود که پیشنهاد می‌شود سیاست‌گذاری مبتنی بر کاهش مهاجرت از استان و حمایت از نیروی انسانی استان با استفاده از انواع جذابیت‌ها و حمایت‌ها باشد.

همچنین نتایج تحقیق نشان داده است که افزایش آلودگی در استان باعث افزایش نابرابری در استان می‌شود که پیشنهاد می‌شود سیاست‌گذاری مبتنی بر کاهش آلودگی در استان باشد. در واقع، شرکت‌های بزرگ صنعتی نه تنها اثرات مثبتی بر توسعه استان نداشته‌اند

بلکه اثرات خارجی آلودگی آنها باعث افزایش نابرابری در استان نیز خواهد شد که می‌توان آن را با سیاست‌گذاری مدیریت کرد. با توجه مباحث مطرح شده در این مطالعه، پیشنهاد می‌شود جهت بررسی پیوند و ارتباط شرکت‌های بزرگ دولتی در استان و رشد اقتصاد منطقه، ارتباط و پیوند این شرکت‌های بزرگ ملی با اقتصاد و معیشت مردم بیشتر مورد کندوکاو قرار گیرد تا بتوان با پیشنهادهایی همچون تکمیل صنایع و حتی خدماتی که به کارکنان این شرکت‌ها داده می‌شوند، به این بحث ادامه داد تا مشخص شود آیا استان می‌تواند نفع بیشتری از وجود این شرکت‌ها ببرد؟

تعارض منافع

وجود ندارد.

سپاسگزاری

بدین وسیله از معاونت پژوهشی دانشگاه شهید چمران اهواز که در انجام این تحقیق مؤلف را مساعدت نمودند، قدردانی می‌شود.

ORCID

Sayed Amin Mansouri

<https://orcid.org/0000-0003-1251-4028>

Seyed Morteza Afghah

<https://orcid.org/0000-0001-8903-6998>

Behrouz sadeghi Ameroabadi

<https://orcid.org/0000-0002-9992-2114>

Hassan Farazmand

<https://orcid.org/0000-0001-9849-8983>

Yaghoub Andayesh

<https://orcid.org/0000-0002-0844-3557>

Ali Boudaghi

<https://orcid.org/0000-0002-3830-3045>

منابع

- اکبری، نعمت‌الله، فرهمند، شکوفه و جمالی، سمیه. (۱۳۹۰). تحلیل فضایی تأثیر سیاست‌های مالی دولت بر نابرابری درآمد در ایران با رهیافت رگرسیون وزنی جغرافیایی (GWR). فصلنامه علمی پژوهشی اقتصاد مقدماتی، ۸(۳)، ۱-۲۶. doi: 10.22055/jqe.2011.10591
- جلالی، محسن. (۱۳۸۷). بررسی و برآورد ضریب جینی در ایران. فصلنامه پژوهش‌های اقتصادی ایران، ۱۲(۳۶)، ۱۱۵-۱۳۴ برگرفته از https://ijer.atu.ac.ir/article_3568_b67d90fa8c9e5e94d791bffbfb310da8.pdf

- حسنوند، داریوش و نادمی، یونس. (۱۳۹۷). تحلیل تجربی حاکمیت رابطه ماندل بین نرخ بهره و تورم در ایران: رهیافت فضا-حالت. *اقتصاد پولی مالی*، ۲۵(۱۵)، ۲۱۹-۲۳۸. doi: 10.22067/pm.v25i16.63738
- خانزادی، آزاد، حیدریان، مریم و مرادی، سارا. (۱۳۹۳). بررسی و تحلیل نقش و اثرات درآمدهای مالیاتی بر توزیع درآمد و توسعه انسانی (مطالعه موردی کشور ایران). فصلنامه علمی پژوهشی *اقتصاد مقداری*، ۱۱(۴)، ۱۳۵-۱۵۸. https://jqe.scu.ac.ir/article_11876.html
- رنانی، محسن، شیرازی، همایون و صادقی عمروآبادی، بهروز. (۱۳۹۳). بررسی عوامل مؤثر در جریان مهاجرت از ایران با استفاده از مدل پانل پویا. فصلنامه *تحقیقات اقتصادی*، ۴۹(۲)، ۳۳۷-۳۶۲. doi: 10.22059/jte.2014.51797
- سینی‌پور، رویا و رضایی، محمدقاسم. (۱۳۹۰). بررسی عوامل مؤثر بر توزیع درآمد در اقتصاد ایران با تأکید بر مالیات‌ها. *پژوهشنامه مالیات*، ۱۹(۱۰)، ۱۲۱-۱۴۲. URL: <http://taxjournal.ir/article-1-10-fa.html>
- شکیبایی، علیرضا، صادقی، زین‌العابدین و سلمانی، زهرا. (۱۳۹۷). بررسی اثر اشتغال صنعتی بر نابرابری درآمد در کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته. فصلنامه علمی *پژوهش‌های اقتصاد صنعتی*، ۲(۵)، ۶۱-۷۸. doi: 10.30473/indeco.2020.47492.1113
- صادقی، سید کمال، بهشتی، محمدباقر، رنج‌پور، رضا و ابراهیمی، سعید. (۱۳۹۷). تحلیل تجربی تأثیر مالیات‌های مستقیم بر توزیع درآمد در ایران: کاربرد مدل خودرگرسیون برداری عامل افزوده. *پژوهشنامه مالیات*، ۲۶(۳۷)، ۴۱-۷۲. <http://taxjournal.ir/article-1-1379-fa.html>
- صادقی عمروآبادی، بهروز. (۱۴۰۱). تحلیل اثرات هم‌جمع‌ی نامتقارن منابع رانتی دولت بر نابرابری درآمدی کشورهای منا. فصلنامه علمی *نظریه‌های کاربردی اقتصاد*، ۹(۳)، ۱۱۳-۱۴۶. doi: 10.22034/eoj.2022.42390.2748
- صادقی عمروآبادی، بهروز و هوشمندی، حمید. (۱۴۰۰). تحلیل اثرات نابرابری درآمدی بر بدهی عمومی دولت در کشورهای عضو اوپک، رویکرد آستانه‌ای پانل. فصلنامه *پژوهش‌ها و سیاست‌های اقتصادی*، ۲۹(۹۷)، ۳۱۳-۳۳۵. doi: 10.52547/qjerp.29.97.313
- صمدی، سعید، واعظ، محمد و قاسمی، محمدرضا. (۱۳۹۰). فصلی کردن سری‌های زمانی (مطالعه موردی درآمدهای نفتی دولت، شاخص قیمت مصرف‌کننده و نقدینگی). *اقتصاد پولی مالی*، ۱۸(۲)، ۱-۱۵. doi: 10.22067/pm.v18i2.27600

- طیبنیا، علی، زارعی، عباس و یاری، حمید. (۱۳۸۹). بررسی تأثیر توسعه مالی بر نابرابری درآمدی، مطالعه موردی کشورهای خاورمیانه و شمال آفریقا. *دوفصلنامه علمی مطالعات و سیاست‌های اقتصادی*، ۲(۸۱)، ۱۳۷-۱۵۴. doi: 10.22096/esp.2010.26225
- فطرس، محمدحسن و معبودی، رضا. (۱۳۸۷). بررسی روابط بین نابرابری درآمد و نابرابری هزینه مصرف در ایران طی سال‌های ۱۳۵۸-۱۳۸۵. *فصلنامه اقتصاد مقداری*، ۱۸(۵)، ۱۳۷-۱۶۰. برگرفته از <https://www.sid.ir/paper/359073/fa>
- مرادی، فاطمه، جعفری، محمد و فتاحی، شهرام. (۱۴۰۲). تأثیر حکمرانی خوب بر نابرابری درآمد در کشورهای منتخب در حال توسعه و توسعه یافته؛ با تأکید بر کنترل فساد. *فصلنامه علمی پژوهشی اقتصاد مقداری*، ۲۰(۳)، ۱۱۰-۱۳۵. doi: 10.22055/jqe.2021.37420.2374
- منصوری، سیدامین، افقه، سیدمرتضی و باوی، معصومه. (۱۴۰۲). بررسی تأثیر ابعاد توسعه مالی بر توزیع درآمد با تأکید بر داده‌های بورس اوراق بهادار تهران. *فصلنامه مطالعات اقتصادی کاربردی ایران*، ۱۲(۴۵)، ۲۲۳-۲۵۸. doi: 10.22084/aes.2022.25664.3394
- منصوری، سیدامین و افقه، سیدمرتضی. (۱۳۹۹). بررسی تأثیر آزادی‌های سیاسی، اقتصادی و شخصی در توسعه انسانی (رویکرد بین‌کشوری). *مطالعات اقتصاد سیاسی بین‌الملل*، ۳(۱)، ۲۷۹-۳۰۱. doi: 10.22126/ipes.2020.3663.1062
- منصوری، سیدامین و افقه، سیدمرتضی. (۱۳۹۶). بررسی اثرهای متقابل آزادی و حکمرانی بر توسعه انسانی (رویکرد داده‌های تابلویی در دوره ۱۹۹۵-۲۰۱۵). *مطالعات راهبردی سیاستگذاری عمومی*، ۷(۲۵)، ۱۳۵-۱۵۵. https://sspp.iranjournals.ir/article_29730.html
- منصوری، سیدامین، فرازمنند، حسن و افقه، سیدمرتضی. (۱۴۰۰). بررسی تاب‌آوری اقتصادی در صنایع کوچک و متوسط استان خوزستان ناشی از همه‌گیری ویروس سارس-کو۲ (کرونا). *اقتصاد باثبات*، ۲(۳)، ۱-۳۰. doi: 10.22111/sedj.2021.40408.1153
- مهرآرا، محسن و اصفهانی، پوریا. (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین توزیع درآمد و ساختار مالیاتی کشورهای منتخب. *پژوهشنامه مالیات*، ۲۳(۲۸)، ۲۰۹-۲۲۸. <http://taxjournal.ir/article-fa.html>
- موسوی جهرمی، یگانه، خداداد کاشی، فرهاد و موسی‌پور، احمدی عالمه. (۱۳۹۳). ارزیابی عوامل موثر بر نابرابری درآمدی در جامعه. *پژوهش‌های اقتصادی ایران*، ۱۹(۶۱)، ۱۱۷-۱۴۷. https://ijer.atu.ac.ir/article_1697.html

Reference

- Afonso, A., Schuknecht, L. & Tanzi, V. (2010). Income distribution determinants and public spending efficiency. *The Journal of Economic Inequality*, 8(3), 367-389. doi.org/10.1007/s10888-010-9138-z.
- Baghiatallah, M., Hasan, F., Sayed Aziz, A. & Sayed Amin, M. (2022). Tax reform and the dynamics of macroeconomic variables in Iran: A dynamic stochastic general equilibrium (DSGE). *Journal of Tax Research*, 30(54), 7-28. doi:10.52547/taxjournal.30.54.7 [In Persian]
- Bakija, J., Cole, A. & Heim, B. T. (2012). Jobs and income growth of top earners and the causes of changing income inequality: Evidence from US tax return data. In: Williams College, Williamstown, MA.
- Berri, A., Lyk-Jensen, S. V., Mulalic, I. & Zachariadis, T. (2014). Household transport consumption inequalities and redistributive effects of taxes: A repeated cross-sectional evaluation for France, Denmark and Cyprus. *Transport Policy*, 36, 206-21. doi: 10.1016/j.tranpol.2014.08.007
- Besley, T. & Kanbur, R. (1990). The principles of targeting, policy, research. Retrieved from
- Bhandari, A. & Mc Grattan, E. R. (2021). Sweat equity in US private business. *The Quarterly Journal of Economics*, 136(2), 727-781 . <http://hdl.handle.net/10.1093/qje/qjaa041>
- Bird, R. M. & Zolt, E. M. (2014). Redistribution via taxation: The limited role of the personal income tax in developing countries. *Annals of Economics and Finance*, 15(2), 625-683 . <http://down.aefweb.net/AefArticles/aef150204Bird.pdf>
- Boot, J. C. G., Feibes, W. & Lisman, J. H. C. (1967). Further methods of derivation of quarterly figures from annual data. *Applied Statistics*, 16(1), 65-75. doi.org/10.2307/2985238.
- Chow, G. C. & Lin, A. L. (1976). Best linear unbiased estimation of missing observations in an economic time series. *Journal of the American statistical association*, 71(355), 719-721. doi.org/10.2307/2285608.
- Chu, K. Y., Davoodi, H. R. & Gupta, S. (2000). Income distribution and tax and government spending policies in developing countries: International Monetary Fund, Fiscal Affairs Department.
- Engel, E. M., Galetovic, A. & Raddatz, C. E. (1999). Taxes and income distribution in Chile: some unpleasant redistributive arithmetic. *Journal of Development Economics*, 59(1), 155-192. RePEc:eee:deveco:v:59:y:1999:i:1:p:155-192.
- Fotros, M. H. & Maaboudi, R. (2008). A study of the relationships between income inequality and consumption expenditure inequality in Iran, during 1979-2006. *Quarterly Journal of Quantitative Economics (JQE)*, 18(5), 137-160. Retrieved from <https://www.sid.ir/paper/359073/en> [In Persian]
- Harms, P. & Zink, S. (2003). Limits to redistribution in a democracy: a survey. *European Journal of Political Economy*, 19(4), 651-668. doi.org/10.1016/S0176-2680(03)00021-1.

- Hassanvand, D. & Nademi, Y. (2018). Empirical analysis of existence of the mundell's relationship between interest rate and inflation in Iran: a state-space approach. *Monetary & Financial Economics*, 25(15), 219-238. doi:10.22067/pm.v25i16.63738
- Hettich, W. & Winer, S. L. (1988). Economic and political foundations of tax structure. *The American Economic Review*, 78(4), 701-712. RePEc:aea:aecrev:v:78:y:1988:i:4:p:701-12.
- Jalali, M. (2008). An estimation of gini coefficient in Iran. *Iranian Journal of Economic Research*, 12(36), 115-134 Retrieved from https://ijer.atu.ac.ir/article_3568_b67d90fa8c9e5e94d791bffbfb310da8.pdf [In Persian]
- Kaymak, B. & Poschke, M. (2016). The evolution of wealth inequality over half a century: The role of taxes, transfers and technology. *Journal of monetary economics*, 77, 1-25. doi: 10.1016/j.jmoneco.2015.10.004
- Khanzadi, A., Heidarian, M. & Moradi, S. (2015). Analyzing the role and impacts of tax revenues on Income distribution and human development (A case study of Iran). *Quarterly Journal of Quantitative Economics*, 11(4), 135-158. Retrieved from https://jqe.scu.ac.ir/article_11876_8ba5c541b02395c60125731af637b342.pdf [In Persian]
- Mahmoudinia, D. & Amroabadi, B.S. (2023). Good governance and financial crises: A global evidence. *Global Business and Economics Review*, 29(2), 181-211. RePEc:ids:gbusec:v:29:y:2023:i:2:p:181-211.
- Mansouri, S. & Afghah, S. (2020). Survey the Impact of political, economic and personal freedoms on human development index (a cross-country approach). *International Political Economy Studies*, 3(1), 279-301. doi:10.22126/ipes.2020.3663.1062 [In Persian]
- Mansouri, S. A., Afghah, S. M. & Bavi, M. (2023). Investigating the Impact of financial development dimensions on income distribution with emphasis on Tehran stock exchange data. *Journal of Applied Economics Studies in Iran*, 12(45), 223-258. doi:10.22084/aes.2022.25664.3394 [In Persian]
- Mansouri, S. A. & Afghan, S. M. (2018). Interactions between freedom , governance and human development (an approach of panel data for the period 1995-2015). *Strategic Studies of public policy*, 7(25), 135-155. Retrieved from https://sspp.iranjournals.ir/article_29730_76e7954f1fe4d45f4a2c42f70e1bd60d.pdf [In Persian]
- Mansouri, S. A., Farazmand, H. & Afghah, M. (2021). Investigation of economic resilience in small and medium industries of Khuzestan province due to SARS-CoV-2 (Corona) Epidemic. *Stable Economy Journal*, 2(3), 1-30. doi:10.22111/sedj.2021.40408.1153 [In Persian]
- Mansouri, S. A., Farazmand, H., Afghah, S. M. & Alizade, M. (2022). Structural modeling of the relationship between tax evasion and the hidden economy with the Panel MIMIC approach. *Quarterly Journal*

- of Economic Research and Policies*, 30(103), 159-195 .
doi:10.52547/qjerp.30.103.159 [In Persian]
- McLure Jr, C. (1984). The evolution of tax advice and the taxation of capital income in the USA. *Environment and Planning C: Government and Policy*, 2(3), 251-269. doi.org/10.1068/c020251.
- Mehrara, M. & Esfahani, P. (2016). The relationship between income distribution and tax structure in the selected countries. *Journal of Tax Research*, 23(28), 209-228. Retrieved from <http://taxjournal.ir/article-1-770-en.html> [In Persian]
- Milanovic, B. (2000). The median-voter hypothesis, income inequality, and income redistribution: An empirical test with the required data. *European Journal of Political Economy*, 16(3), 367-410. doi.org/10.1016/S0176-2680(00)00014-8.
- Moradi, F., Jafari, M. & Fatahi, S. (2023). The impact of good governance on income inequality in selected developing and developed countries with an emphasis on control of corruption. *Quarterly Journal of Quantitative Economics (JQE)*, 20(3), 110-135. doi:10.22055/jqe.2021.37420.2374 [In Persian]
- Mousavi Jahromi, Y., Khodadad Kashi, F. & Moosapour Ahmadi, A. (2015). Evaluation of the factors affecting income inequality. *Iranian Journal of Economic Research*, 19(61), 117-147. Retrieved from https://ijer.atu.ac.ir/article_1697_583281c121ee0d55eefecd41ad0cc0c.c.pdf [In Persian]
- Oueslati, W., Zipperer, V., Rousselière, D. & Dimitropoulos, A. (2017). Energy taxes, reforms and income inequality: An empirical cross-country analysis. *International Economics*, 150, 80-95. doi: 10.1016/j.inteco.2017.01.002.
- Piketty, T., Saez, E. & Stantcheva, S. (2014). Optimal taxation of top labor incomes: A tale of three elasticities. *American Economic Journal: Economic Policy*, 6(1), 230-271. doi: 10.1257/pol.6.1.230.
- Ramirez, J. (2002). Redistribution and fiscal policy. In: Federal Reserve Bank of Atlanta, Working Paper.
- Renani, M., Shirazi, H. & Sadeghi Amroabadi, B. (2014). Determinants of Iran's emigration flows: An application of the dynamic panel data approach. *Journal of Economic Research (Tahghighat- E- Eghtesadi)*, 49(2), 337-362. doi:10.22059/jte.2014.51797
- Sadeghi Amroabadi, B. (2022). Analyzing the asymmetric cumulative effects of rentier state on income inequality in Mena countrie. *Quarterly Journal of Applied Theories of Economics*, 9(3), 113-146. doi:10.22034/ecoj.2022.42390.2748 [In Persian]
- Sadeghi Amroabadi, B. & Hooshmandi, H. (2021). Analyzing the effects of income inequality on public debt in OPEC member states by threshold panel. *qjerp*, 29(97), 313-335. doi: 10.52547/qjerp.29.97.313 [In Persian]

- Sadeghi, S. K., Beheshti, M. B., Ranjpour, R. & Ebrahimi, S. A. (2018). An empirical analysis of effects of direct taxes on income distribution in Iran: A FAVAR approach. *Journal of Tax Research*, 26(37), 41-72. Retrieved from <http://taxjournal.ir/article-1-1379-en.html> [In Persian]
- Samadi, S., Vaez, M. & Ghasemi, M. R. (2012). Quarterizing time-series (A case study, government oil revenues, consumer price index and liquidity). *Monetary & Financial Economics*, 18(2), 1-15. doi:10.22067/pm.v18i2.27600 [In Persian]
- Seifeepour, R. & Rezaee, M. (2011). An analysis of the effective factors on income distribution in Iran with the emphasis on taxes. *Journal of Tax Research*, 19(10), 121-142. Retrieved from <http://taxjournal.ir/article-1-100-en.html> [In Persian]
- Shakibai, A., Sadeghi, Z. & Salmani, Z. (2018). Evaluating the Impact of industrial employment on income inequality in developing and developed countries. *Industrial Economic Research*, 2(5), 61-78. doi:10.30473/indeco.2020.47492.1113 [In Persian]
- Schultz, T. P. (1969). Secular trends and cyclical behavior of income distribution in the united states: 1944–1965. In Six papers on the size distribution of wealth and income (pp. 75-106). NBER.
- Slemrod, J. (1990). Do taxes matter?: The impact of the Tax Reform Act of 1986. (No Title) .
- Taeibnia, A., Zareei, A. & Yari, H. (2010). The effect of financial development on income inequality: A case study for the middle east and north african countries. *The Journal of Economic Studies and Policies*, 2(81), 137-154. doi:10.22096/esp.2010.26225 [In Persian]
- Tanzi, V. (1987). The response of other industrial countries to the US Tax Reform Act. *National Tax Journal*, 40(3), 339-355. doi.org/10.1111/1467-856X.001

استناد به این مقاله: سیدامین، منصوری، افقه، سیدمرتضی، صادقی عمروآبادی، بهروز، فرازمنند، حسن، اندایش، یعقوب و بوداقی، علی. (۱۴۰۳). نقش دولت و شرکت های بزرگ محلی بر توزیع درآمد: مطالعه‌ی موردی مناطق شهری استان خوزستان. *پژوهش‌های اقتصادی ایران*، ۲۹(۹۸)، ۱۹۸-۲۳۳.

Iranian Journal of Economic Research is licensed under a Creative Commons Attribution.NonCommercial 4.0 International License.